

◆ یادداشت سردبیر

دولت نهم و حرکت به سوی خودکفایی در زیربخش کشاورزی

تداوم نرخ رشد و توسعه در عرصه راندمان تولید و ارتقای ضریب بهره‌وری در بخش کشاورزی که طی سالیان اخیر شاهد آن بوده‌ایم، در سال گذشته افزایش چشمگیر و قابل توجهی را به نمایش گذاشته که به لحاظ ابعاد کمی و کیفی قابل تحلیل می‌باشد. اگر چه در ترسیم خطوط برنامه‌ای برای توسعه و در خلال تدوین برنامه‌های توسعه ملی، همواره بخش کشاورزی سهم قابل توجهی را به خود اختصاص داده که نشان از اهتمام و توجه زیاد سیاستگذاران و برنامه‌ریزان به این امر بوده است. اما شتاب فزاینده اخیر بیانگر انجام اقدامات موثر در اجرای قوانین مدون می‌باشد که حاکی از نقش و سهم دولت به عنوان قوه مجریه است. دولت به عنوان نهادی مجتمع از ساختارهای اجتماعی مختلف در جامعه، زمانی قابلیت اثرگذاری مفید خود را به منصفه ظهور می‌رساند که از طریق اقدامات هماهنگ بین دستگاه‌ها و موسسات اجرایی مختلف در جلب اعتماد و افزایش ضریب مشارکت مردم بر مدار قانون و با تبیین تعریفی روشن از عدالت نزد آحاد جامعه اقدام نماید. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بهبود در وضعیت اقتصادی، نمودی از حرکت هماهنگ بخش‌های اجرائی و قانون‌گذار می‌باشد. بررسی اجمالی ذیل نمایانگر اراده حرکت عدالتخواه در پی‌گیری مطالبات به حق جامعه بهره‌برداران بخش کشاورزی است، لذا به صورت مختصر به ذکر پاره‌ای از این تحولات توسعه‌مدار در زیربخش‌های مختلف بخش کشاورزی، با تأکید بر فعالیت‌های ترویجی می‌پردازیم:

الف) زراعت

شاخص ترین دستاوردهای دوره یکساله دولت نهم حرکت به سوی خوداتکایی در زمینه محصولات اساسی (برنج، جو، دانه های روغنی، چغندر قند و نیشکر) و حرکت در راستای پایداری خودکفایی گندم بوده است. در زمینه خرید گندم تا آخر مرداد ماه سالجاری میزان خرید ۱۰۵۷۱ هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵۷۷ درصد رشد داشته است. مهم ترین ابتکار دولت نهم در راستای تسریع برنامه های خودکفایی محصولات اساسی، اعطای تسهیلات تک نرخ به بهره برداران تولیدکننده محصولات استراتژیک بود. تسهیلات یاد شده از طریق سرمایه در گردش، تسهیلات کم بهره و وجوه اداره شده به زارعین اعطاء گردید. در زمینه تولید محصول ذرت با رشدی معادل ۲۵ درصد، تولید این محصول به ۲۷۵ میلیون تن بالغ خواهد شد در تولید این محصول بر اساس پیش بینی ها، در سال زارعی اخیر به رکورد تولید ۳۷ میلیون تن خواهیم رسید. در مورد شکر نیز پیش بینی می شود تولید این محصول از چغندر قند به ۷۳۰ هزار تن و از نیشکر به ۵۷۰ هزار تن بالغ شود.

ب) باغبانی

روند افزایش میزان تولید محصولات باغی در یک سال اخیر از رشدی معادل ۱۳۴ درصد برخوردار بوده و میزان سطح زیر کشت محصولات گلخانه ای نسبت به سال گذشته از رشد ۷ درصدی برخوردار بوده است. سطح زیر کشت کل باغات کشور در سال ۱۳۸۴ در مقایسه با سال قبل از رشد ۳۳ درصدی برخوردار بوده و حدود ۲۲۶۳۶۳ هکتار به سطح زیر کشت باغات کشور اضافه شده است. لازم به ذکر است معاونت ترویج نیز در زمینه اصلاح و نوسازی باغات، توسعه باغات زیتون و شناسنامه دار کردن نهال ها با معاونت باغبانی همکاری تنگاتنگی داشته است. در زمینه بیمه باغات در سال ۸۳ حدود ۱۷ نوع محصول باغی تحت پوشش بیمه قرار داشتند که در سال ۸۴ به حدود ۲۵ نوع رسید که افزایش ۸ نوع محصول را داریم (پوشش بیمه باغات ۳۶۰ هزار هکتار می باشد) میزان صادرات محصولات باغی نیز در سال ۸۴ نسبت به سال قبل ۱۴/۴ درصد افزایش داشته است.

ج) آب و خاک

در سال ۱۳۸۴ در راستای استفاده بهینه از آب و افزایش راندمان آبیاری حدود ۷۳۳۶۸ هکتار روش آبیاری تحت فشار در کشور به اجرا در آمده است. میزان تامین تراکتور حدود ۳/۴ درصد و میزان تامین کمباین حدود ۴۵/۹ درصد در سال ۱۳۸۴ نسبت به سال قبل رشد داشته است. در سال ۱۳۸۴، حدود ۱/۹ درصد از مصرف سموم کاسته شده که نشان دهنده حرکت و وزارتخانه در جهت اهداف زیست محیطی و کشاورزی پایدار بوده است. در سال ۱۳۸۴ توزیع میزان بذر اصلاح شده حدود ۰/۶ رشد داشته است (۲۶۹۶۳۸۵ تن)

د) دام، طیور و آبزیان

میزان تولید گوشت قرمز (۷۹ درصد)، گوشت مرغ (۷/۴ درصد)، تولید شیر (۶/۸ درصد)، تولید تخم مرغ (۱۵/۸ درصد) و میزان تولید عسل (۲۷۲ درصد) نسبت به میزان مشابه سال قبل رشد داشته است. میزان کل تولید آبزیان کشور نیز نسبت به سال قبل ۱۰/۱ درصد رشد داشته است. همچنین در سایر بخش ها مانند عمران، توسعه و صنایع روستایی اقدامات شایان توجهی صورت گرفته است و در اکثر زیربخش های آن نیز آمارها حکایت از رشد نسبی دارد.

ز) ترویج و نظام بهره برداری

۱) حوزه برنامه ریزی و هماهنگی ترویج و انتقال یافته ها

- عمده ترین موارد انجام شده در این حوزه شامل به کارگیری ۳۹۶ نفر مشاور مزرعه، ارائه آموزش های ترویجی به ۵۰۶۲۶۷ نفر از بهره برداران بخش کشاورزی و ارائه آموزش های مهارتی غیررسمی به ۳۹۸۴۱ نفر،

- اجرای طرح ۱۰۰ دستورالعمل ۱۰۰۰ الگو (تسریع در انتقال یافته ها برای عملیاتی نمودن طرح های آرمانی کشور) همچنین اجرای طرح راهبردی کمیته پروژه منطقه ای مبارزه با آفات (مدرسه در مزرعه) در ۱۷ استان و ۶۱ سایت و تشکیل ستاد ساماندهی مشاوران مزرعه و تهیه کلیات طرح ترویج پاسخگو از دیگر موارد می باشد.

- تشکیل ستاد ترویج خودکفایی محصولات استراتژیک و ارائه طرح های راهبردی محصولی - تهیه پروژه ترویجی پایداری خودکفایی گندم، زمینه سازی، طراحی و اجرای برگزاری انتخاب نمونه های کشاورزی به شیوه المپیادی، اجرای ۳۷۷ مورد طرح های تحقیقی - ترویجی و تحقیقی - تطبیقی و احداث ۳۲۵۷ هکتار مزارع و باغات الگویی از موارد مربوط به تهیه پروژه ترویجی خودکفایی در محصولات ذرت، برنج، کلزا، جو، زیتون و چغندر می باشد.

- در بخش مربوط به تهیه و تولید رسانه های ترویجی موارد ذیل صورت گرفته است:

- برنامه ریزی و نظارت بر تولید و پخش ۱۷۰ هزار دقیقه برنامه رادیویی و تلویزیونی استانی، تولید و پخش ۳ هزار دقیقه برنامه تلویزیونی ملی در شبکه های مختلف سیما،

تهیه و تکثیر مواد نوشتاری (۸۲۱۱۵ عنوان) و تکثیر آنها در تیراژ ۵۶۵۹۹۳ جلد و تهیه و تولید ۱۰۰۰ دقیقه فیلم آموزشی و ترویجی و نمایش ۹۳۰۴ دقیقه فیلم آموزشی و ترویجی هم چنین تهیه و توزیع نشریات مروج با شمارگان ۱۵ هزار نسخه، جهاد روستا با ۵ هزار نسخه صالحین روستا با ۴ هزار نسخه و مجله جهاد با ۳۵۰۰ نسخه، همچنین راه اندازی تله تکست کشاورزی با ۴۲۸ عنوان و ارائه گزارش هواشناسی و توصیه های فنی کشاورزی ۱۲ استان کشور

۲) حوزه برنامه ریزی توسعه شکل ها و بسیج سازندگی

تشکیل ۱۲ کانون و ۱۶۰ انجمن کشاورزان خیره و ۱۴ کانون و ۱۳۰ انجمن هماهنگی و حمایتی و ساماندهی و شکل گیری کانون های کشاورزان خیره و کانون هماهنگی و حمایتی تشکیل ها در ۳۰

استان و بسیج ۷۸۲۴/۱۴۱ نفر روز در قالب طرح بسیج سازندگی

۳) حوزه پشتیبانی و تجهیز شبکه ترویج

تهیه طرح ساماندهی و توسعه شبکه ترویج، ساماندهی ۲۳۰۲۹ نفر مددکار در قالب انجمن مددکاران و ۱۶۴۶ نفر در قالب مددکاران برای دریافت تسهیلات بانکی و ساماندهی سربازان سازندگی بعد از ترخیص در قالب تشکل ها با همکاری دفتر تشکل های مردمی و هم چنین تقویت و تجهیز مرکز ترویج و خدمات دشت عباس از اهم فعالیت های حوزه مزبور می باشد.

۴) حوزه تعاونی های تولید و شرکت های سهامی زراعی

از عمده فعالیت های این حوزه مواردی نظیر تامین اعتبار و مطالعه و اجرا جهت ایجاد ۵ شرکت سهامی زراعی و تشکیل ۵۰ شرکت سهامی پیشنهادی و اخذ ۸۵۰ کارگزاری بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر و پی گیری اجرای سیستم (HACCP) پسته در کشور در شرکت تعاونی تولید ورامین، می باشد.

۵) حوزه امور زنان روستایی

اجرای دو طرح اشتغال زادر قالب طرح تله فود با همکاری فائو و ۵ طرح اشتغال زادر قالب طرح GGP با همکاری سفارت ژاپن، راه اندازی ۱۶ مورد صندوق اعتبارات خرد روستایی و برگزاری پنجمین جشنواره عذرا از عمده فعالیت های حوزه مزبور می باشد.

۶) حوزه مطالعات ترویجی و نظام های بهره برداری

اتمام طرح های مطالعاتی در حوزه ارزشیابی نظام های بهره برداری، تشکل ها و مشارکت مردمی، الگوها و رهیافت ها، ارزشیابی آموزشی، ترویجی از جمله فعالیت های حوزه مطالعات ترویجی و نظام های بهره برداری می باشد. از اهم موارد دیگر در این حوزه می توان به عناوین زیر اشاره نمود:

- ایجاد خبرنامه (online) سایت معاونت و بانک اطلاعات سایت استان های کشور

- برگزاری ۶ مورد همایش علمی و پژوهشی، برگزاری سمینار A.P.O ویژه تسهیلاتگران

- ارزیابی طرح قانون ترک مناقصه سازمان مدیریت و برنامه ریزی جهت مطالعات ترویجی، تدوین

پروژه ترویجی بهبود و توسعه باغات زیتون و تدوین پروژه طرح باشگاه کشاورزان جوان